

Harjoitteluopas 2020–2021

Luokanopettajakoulutus

Ohjattu harjoittelu on osa pedagogisia opintoja

Pedagogisiin opintoihin sisältyy kasvatustieteen opintoja sekä ohjattua opetusharjoittelua, jotka tukevat asiantuntijuuden kehittymistä. Luokanopettajan pedagogisten opintojen tavoitteena on, että opiskelija kykenee huomioimaan erityisesti perusopetuksen luokkien 1-6 oppilaiden kehitysvaiheeseen liittyvät erityispiirteet ja osaa suunnata kasvatus- ja opetustoimintaansa tässä kohderyhmässä vaaditulla tavalla.

Ohjattu opetusharjoittelu suoritetaan harjoittelukouluissa. Opetusharjoittelu koostuu eettisistä pohdinnoista, pedagogisista kokeiluista ja kehittelyistä sekä teorian tiedosta sovellettuna käytännön tilanteisiin. Opinnoissa korostuu tutkiva ote ja dialogisuus. Opetusharjoittelujaksojen aikana opiskelija perehtyy monipuolisesti yksilöiden ja oppilasryhmien ohjaamiseen, opetustyön eri osa-alueisiin ja saa valmiuksia eri oppiaineiden opettamiseen. Opinnot tukevat opiskelijan ihmis-, oppimis- ja tiedonkäsityksen sekä vuorovaikutustaitojen kehitystä. Opinnot syventävät ymmärrystä opetuksen yksilöllisistä, yhteisöllisistä ja yhteiskunnallisista ulottuvuuksista.

Opettajaopiskelijan kasvu asiantuntijaksi on pitkäaikainen prosessi. Se edellyttää omaa aktiivisuutta, aloitteellisuutta ja vahvaa sitoutumista kehittymiseen. Opetusharjoittelun ohjaajat toimivat tukena tässä prosessissa. He ohjaavat opiskelijaa asiantuntijaksi kasvussa kullekin harjoittelujaksolle asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Kasvun tukeminen konkretisoituu opiskelijan tai opiskelijaryhmän kanssa käytävissä pohdinnoissa. Näissä vuorovaikutustilanteissa tarkastellaan kasvatukseen ja opetukseen liittyviä asioita laaja-alaisesti ja rakennetaan yhteyksiä teorian ja käytännön välille.

Päämääränä onnistunut harjoittelukokemus

Jokaiselle harjoittelujaksolle on asetettu tavoitteet, jotka määrittävät sekä opiskelijan että ohjaavan opettajan työskentelyä. Harjoittelujaksoa aloitettaessa on tärkeää keskustella yhdessä tavoitteista sekä selvittää harjoittelukäytänteet. Harjoittelun aikana opiskelija sitoutuu koulun toimintakulttuuriin ja käytänteisiin sekä rooliinsa kasvattajana. Tähän kuuluu muun muassa perehtyminen koulun opetussuunnitelmaan ja järjestyssääntöihin.

Opetusharjoittelut yhdessä teoriaopintojen kanssa rakentavat opettajuutta. Opetusharjoittelu koostuu arvopohdinnoista, pedagogisista kokeiluista ja kehittelyistä sekä teorian tiedosta sovellettuna käytännön tilanteisiin. Harjoittelussa korostuvat tutkiva ote ja dialogisuus. Opettajaksi kasvu on yksilöllinen ja henkilökohtainen prosessi, ja juuri tämän takia pedagogisten opintojen vuosi tai harjoittelujaksot ovatkin usein henkisesti kuormittavampia kuin aiemmat opiskeluvuodet tai muut opintojaksot. Kehittymisprosessia tuetaan opetusharjoittelun ohjauksen keinoin ja toisaalta myös vertaisryhmän avulla.

Opetusharjoittelussa on tärkeää perehtyä kunkin opintojakson tavoitteisiin. Näiden tavoitteiden saavuttamiseksi sovitaan opintojakson alussa käytänteet niin opettamisen kuin opettajana kasvamisen näkökulmasta. Yhteisesti läpikäydyt ohjeet ja aikataulut selkiyttävät kaikkien osapuolten toimintaa.

Jos opetusharjoittelija jossain vaiheessa lukuvuotta kokee opetusharjoittelun liian kuormittavaksi tai muuten ongelmalliseksi, kannattaa hänen tuoda asia esille ohjaustilanteissa. Tällaisissa tapauksissa tukea ja ratkaisuehdotuksia opintojen etenemiseksi voi saada myös harjoittelun vastuopettajalta. Samanaikaisesti opetusharjoittelun ohjauksen kautta saatavan tuen kanssa opiskelijan kannattaa tarvittaessa hyödyntää opiskeluterveydenhuollon palveluja. Mikäli ohjaajalle herää huoli opiskelijasta, tulee ensisijaisesti nostaa asia esille opiskelijan kanssa keskustellen ja tarvittaessa ohjata opiskelija ottamaan yhteyttä opiskeluterveydenhuoltoon tai opintopalveluihin. Normaalikoulun rehtorit ovat tällaisissakin tilanteissa konsultoitavissa.

Mikäli opetusharjoittelun suorittamisessa ja opettajaksi kasvun prosessissa ilmenee sellaisia ongelmia, jotka eivät ratkea ohjaavan opettajan kanssa käydyissä ohjaustilanteissa, voi harjoittelija tai ohjaava opettaja ottaa yhteyttä harjoittelujakson vastuopettajaan. Tarvittaessa harjoittelija ja ohjaava opettaja voivat kääntyä myös harjoittelusta vastaavan rehtorin puoleen, joka tilanteen niin vaatiessa kutsuu ratkaisun hakemiseen myös muita asiantuntijoita. Asiantuntijat kootaan tapauskohtaisesti ja sen kokoamisesta ja kokoonpanosta keskustellaan osallisten kanssa.

Harjoittelujaksojen aikana on myös muita opintoja, joten oman ajankäytön suunnittelu korostuu. Omasta hyvinvoinnista ja jaksamisesta huolehtiminen on tärkeää.

Molemminpuolinen kunnioittaminen on onnistuneen ohjaussuhteen ja vuorovaikutuksen lähtökohta. Kaikkien opetusharjoittelun toimijoiden yhteisenä päämääränä on tehdä harjoittelusta onnistunut oppimiskokemus.

Vaitiolovelvollisuus

PL 40 § (24.6.2010/642) Henkilötietojen salassapito ja käsittely

Opetuksen järjestämisestä vastaavien toimielinten jäsenet, 37 §:ssä tarkoitetut henkilöt, kouluterveydenhuollon edustajat, koulukuraattorit, koulupsykologit ja opetusharjoittelua suorittavat eivät saa sivullisille ilmaista, mitä he ovat tämän lain mukaisia tehtäviä hoitaessaan saaneet tietää oppilaiden tai tässä laissa tarkoitetun henkilöstön taikka heidän perheenjäsentensä henkilökohtaisista oloista ja taloudellisesta asemasta.

Rikostaustaote

Vuoden 2012 alusta lähtien tuli voimaan laki, jonka mukaan 1.1.2012 jälkeen opintonsa aloittaneiden (=tutkinto-oikeuden saaneiden) opiskelijoiden tulee toimittaa nähtäväksi rikosrekisteriote, mikäli opintoihin kuuluu harjoittelua tai muuta alaikäisten kanssa tapahtuvaa työskentelyä. Kasvatustieteiden ja kulttuurin tiedekunnassa rekisteriote näytetään sekä kandidaatti- että maisteriopintojen vaiheessa ennen ensimmäistä harjoittelujaksoa. Otteen näyttämisestä on ohje tiedekunnan ylläpitämillä sivuilla (opiskelijan opas).

Opetusharjoittelun organisointi, kehittäminen ja turvallisuus

Opetusharjoittelun tavoitteet ja sisällöt määritellään opetussuunnitelmassa. Harjoittelun käytännön toteuttamista suunnittelee opetusharjoittelutyöryhmä, johon kuuluu didaktikkojen edustus, normaalikoulun harjoittelujaksojen järjestämisestä vastaavat opettajat sekä opiskelijajäsenet. Harjoittelusta vastaava rehtori toimii ryhmän puheenjohtajana. Opetusharjoittelutyöryhmässä käsitellään myös vuosittain kerättävä harjoittelujaksokohtainen palaute.

Ensimmäiseen harjoittelujaksoon (perusharjoittelu A) kuuluu oppilaitosturvallisuuteen ja Normaalikoulun käytänteisiin perehdyttävä luento. Perusharjoittelun B-osassa paneudutaan erityisesti taide- ja taitoaineiden työturvallisuuteen. Lisäksi opettajat ohjeistavat opiskelijoita luokkiensa käytänteistä, joista osa liittyy myös turvallisuuteen. Jos opetusharjoittelija havaitsee koululla turvallisuuspuutteita, on hänen syytä kertoa asiasta ohjaavalle opettajalle tai rehtorille. Näin toimimalla harjoitellaan opettajan työssä vaadittavaa vastuullista toimintatapaa.

Harjoittelujaksot

Harjoittelujaksot poikkeavat tavoitteiltaan, työtavoiltaan ja/tai sisällöiltään toisistaan. Alla (kuvio 1) on esitetty harjoittelujaksojen kytkentöjä muihin samaan aikaan oleviin tai juuri edeltäneisiin opintoihin. Perusharjoittelut A ja B liittyvät oleellisesti luokanopettajan monialaisiin opintoihin.

Kuvio 1. Harjoittelut luokanopettajaopinnoissa

Seuraavassa on kootusti harjoittelujaksokohtaiset opetussuunnitelmatekstit sekä jokaiseen harjoitteluun liittyviä käytännön toimintaohjeita.

Perusharjoittelu A, KASAL01 5op

Tavoitteet

Opiskelija

- tiedostaa omia käsityksiään ihmisestä, tiedosta, oppimisesta ja opetuksesta ja ymmärtää niiden vaikutuksen opetukseen
- ymmärtää jatkuvan kehityksen osana opettajuutta
- osaa suunnitella, toteuttaa ja arvioida oppiaineiden ja kokonaisuuksien opetusta opetussuunnitelmaan perustuen
- osaa soveltaa opetettavien aineiden opetusmenetelmiä, didaktisia periaatteita ja sisältöjä
- osaa käyttää ja kokeilla tarkoituksenmukaisia työtapoja ja opetusmateriaaleja
- ymmärtää oppilaiden ja opetusryhmien yksilöllisyyttä ja moninaisuutta, osaa eriyttää sekä edistää yhdenvertaisuutta
- osaa toimia rakentavassa kollegiaalisessa yhteistyössä, antaa ja hyödyntää palautetta sekä arvioida omaa ja toisten työskentelyä, opetusta ja oppimista
- ymmärtää opetuksen järjestämiseen liittyviä turvallisuusnäkökulmia.

Sisällöt

Opintojaksolla suunnitellaan, toteutetaan ja arvioidaan opetusta yhteistyössä ohjaavan opettajan sekä muiden opetusharjoittelijoiden kanssa. Jaksolla tutustutaan ohjatusti erilaisiin opettajan työhön kuuluvien tehtäviin. Jakson opetettavat aineet ovat matematiikka, äidinkieli ja kirjallisuus (suomen kieli ja kirjallisuus), uskonto (evangelisluterilainen uskonto) tai elämäntietämys ja/tai historia tai yhteiskuntaoppi.

Toteutustavat

Seminaarit: 4 t

Luennot: 2 t

Pienryhmäopetus 20 t

Harjoitukset 42 t

Itsenäinen työskentely 67 t

Yht. 135 t

Toteutustapojen lisätiedot

Opintojakso suoritetaan normaalikoulussa.

- o Pienryhmäopetus: yksittäis- ja ryhmäohjauksia
- o Harjoitukset: omat harjoitustunnit 30 t, opetuksen seuranta 12 t
- o Itsenäinen työskentely: Harjoitustuntien suunnittelu ja valmistelu, raportointi osana matkakirjatyöskentelyä.

Oppimisen ja osaamisen kehittymisen arviointia toteutetaan harjoitustuntien ja ohjauksen yhteydessä, myös vertais- ja itsearvioinnin sekä oppimispäiväkirjan avulla.

Arviointi

Hyväksytty/hylätty.

Arviointiperusteet

Hyväksytyn suorituksen edellytyksenä on läsnäolo vaaditussa määrässä pienryhmäopetusta, harjoitusten täysimääräinen suorittaminen, raportointi ja jaksoon liittyvät erilliset oppimistehtävät sekä opintojakson tavoitteiden täyttyminen. Suoritusta on täydennettävä, mikäli tavoitteita ei ole saavutettu tai opintojaksoon kuuluvat tehtävät on tehty puutteellisesti.

Ajoitus

II opetusperiodi

Edeltävät opinnot

KASP4 Opetus ja ohjaus / orientoiva harjoittelu sekä opetettavien aineiden monialaiset opinnot.

Käytännön toimintaohjeita:

Vastuuopettaja: Pipsa Sassila

Harjoitteluun ilmoittautuminen 9.9.–25.9.2020

- ma 5.10. klo 12.15 aloitusseminaari, Normaalikoulun auditorio Kuokkamaantie 16
- ma 5.10. alkaen tuntien seuranta
 - luokanlehtorit antavat aiheet luokissa klo 14.15 alkaen
 - didaktikkojen ohjaukset sekä jaksosuunnitelmien palautus noin viikkoa ennen opetuksen alkua
- ke 21.10. klo 12.15–13.45 pakollinen Turvallisuus-luento (tila ilmoitetaan myöhemmin)
- ma 2.11. klo 14.15–15.45 seminaari aiheesta ”Oppimisen tuki” Normaalikoululla
- lisäksi osallistuminen tieto- ja viestintätekniikan ryhmäohjaukseen kuuluu harjoittelun suoritukseen (ajat ja tila ilmoitetaan myöhemmin)
- 9.11.–11.12.2020 oma opetus (30t)
- reflektiotehtävän palautus to 17.12.2020 mennessä osana matkakirjaa (Peda.net)

Opetus- ja työmuodot

Opiskelija osallistuu ohjauksiin, seuraa ja suunnittelee opetusta, opettaa ja arvioi omaa ja oppilaiden oppimista yhdessä opiskelijajaparin kanssa. Luokanlehtoreiden lisäksi ohjauksesta vastaavat kunkin aineen didaktikot. Opetustuntien seuranta ja pitäminen suoritetaan Normaalikoulussa. Harjoittelun raportointi suoritetaan osana matkakirjatyöskentelyä.

Syksyn harjoittelussa opetetaan suomen kieltä ja kirjallisuutta sekä matematiikkaa ja uskontoa / historiaa / yhteiskuntaoppia / elämäntutkimustietoa yhteensä 30 tuntia. Osa tunneista voidaan pitää yhdessä luokan toisen harjoittelijajaparin kanssa.

Opetuksen seuraaminen

Opetuksen seuraaminen painottuu ajallisesti siten, että oman opetuksen alkaessa opiskelija tuntee luokan oppilaat sekä luokan toimintatavat. Samalla hän selvittää, mihin oppimisprosessiin hänen opetuksensa liittyy. Opiskelija tekee muistiinpanoja seuraamistaan oppimistilanteista ja palauttaa matkakirjan yhteydessä koosteen havainnoistaan.

Opetuksen suunnittelu

Harjoitteluaineista laaditaan jaksosuunnitelmat, joissa on

- kasvatus- ja oppimistavoitteet
- oppiaineksen jäsentely opetustilanteittain
- käytettävät opetus- ja oppimismenetelmät sekä opetusmateriaalit ja -välineet
- opetuksen eriyttäminen
- arviointi suhteutettuna tavoitteisiin.

Jaksosuunnitelma toimitetaan sekä didaktikoille että luokanlehtoreille siten, että se ehditään todeta toimivaksi ennen opetuksen alkua. Lisäksi harjoittelijaparit laativat jokaisesta opetustilanteesta tuntisuunnitelman, josta ilmenevät oppimiskokonaisuuden tavoitteet, opiskeltavat asiat, käytettävät menetelmät ja välineet, ajankäyttö, eriyttäminen sekä oppimisen monipuolinen arviointi eri oppiaineissa. Tuntisuunnitelmat lähetetään vain normaalikoulun ohjaajille, ellei erikseen muuta sovita.

Ohjaus

Aloitusseminaarissa ja ensimmäisessä didaktiikan lehtoreiden ohjauksessa sovitaan tarkemmin ohjauskäytännöistä ja sisällöistä. Ohjaukset sisältävät sekä pari- että ryhmäkohtaisia tilaisuuksia harjoittelun eri vaiheissa. Luokanlehtoreiden ja muiden ohjaavien opettajien ohjauksesta sovitaan niin ikään ensimmäisessä tapaamisessa. Lisäksi kaikki ohjaajat järjestävät vastaanottoja, joissa opiskelijat saavat ohjausta mm. opetuksen suunnitteluun ja arviointiin sekä keskustelevat pidetyistä tunteista.

Ohjausteemat:

1. Opetussuunnitelma ja ainedidaktiikka
 - tutustuminen valtakunnalliseen ja koulukohtaiseen opetussuunnitelmaan
 - tavoitteet, sisällöt ja didaktiset käytännöt eri oppiaineissa
 - syksyn harjoittelussa erityisesti suomen kielen, matematiikan sekä uskonnon ja historian näkökulma
2. Opetustyön organisointi
 - samanaikaisopettajuus ja yhteistyömuodot
 - joustavat opetusjärjestelyt ja luokkatilat
 - eriyttäminen
3. Yhteistyö ja suunnittelu
 - luokkatasot/rinnakkaisluokat/erityisopetus
 - kodin ja koulun välinen yhteistyö
4. Arviointi
 - oppimisen arviointi
 - arvioinnin kokonaisuus opetussuunnitelmassa ja monipuolinen arviointi (esim. oppilaan itsearviointi, vertaisarviointi, arviointi oppimisprosessin aikana)
 - arviointikeskustelut vanhempainvarteissa
 - arviointi eri oppiaineissa (SUK, MA, UE, HI, YH)

Perusharjoittelu B, KASAL02 5 op

Tavoitteet

Opiskelija

- osaa kehittää omaa opettajuuttaan ja ymmärtää opettajan työn vastuullisia ja eettisiä ulottuvuuksia
- vahvistaa ja monipuolistaa ainedidaktista osaamistaan sekä taitoaan soveltaa erilaisia opetusmenetelmiä oppiaineiden erityispiirteet huomioiden
- ymmärtää ja osaa hyödyntää oppilaiden ja opetusryhmien yksilöllisyyttä ja moninaisuutta, osaa eriyttää ja edistää yhdenvertaisuutta
- ymmärtää yhteisopettajuuden periaatteita ja moniammatillisen yhteistyön merkityksen opetus- ja kasvatustyössä
- osaa käyttää ja kehittää työtapoja ja opetusmateriaaleja tarkoituksenmukaisesti ja monipuolisesti
- osaa tukea oppilaan kasvua aktiiviseksi kansalaiseksi
- osaa arvioida omaa ja toisten opetusta, osaa hyödyntää palautetta ja osaa toimia rakentavasti yhteistyössä sekä perehtyy erilaisiin arviointikäytänteisiin.

Sisällöt

Opintojaksolla suunnitellaan, toteutetaan ja arvioidaan opetusta yhteistyössä ohjaavan opettajan sekä muiden opetusharjoittelijoiden kanssa. Jaksolla kehitetään edelleen omaa opettajaidentiteettiä. Jaksolla opetettavat aineet ovat ympäristöoppi, kuvataide, musiikki, käsityö ja liikunta.

Toteutustavat

Seminaarit 4 t

Luennot 2 t

Pienryhmäopetus 20 t

Harjoitukset 42 t

Itsenäinen työskentely 67 t

Yht. 135 t

Toteutustapojen lisätiedot

Opintojakso suoritetaan normaalikoulussa.

Pienryhmäopetus: yksittäis- ja ryhmäohjauksia

Harjoitukset: omat harjoitustunnit 30 t, opetuksen seuranta 12 t

Itsenäinen työskentely: harjoitustuntien suunnittelu ja valmistelu, tutustuminen pedagogisiin messuihin, raportointi osana matkakirjatyöskentelyä

Oppimisen ja osaamisen kehittymisen arviointia toteutetaan harjoitustuntien ja ohjauksen yhteydessä, myös vertais- ja itsearvioinnin avulla.

Arviointi

Hyväksytty/hylätty.

Arviointiperusteet

Hyväksytyn suorituksen edellytyksenä on läsnäolo vaaditussa määrässä pienryhmäopetusta, harjoitusten täysimääräinen suorittaminen, raportointi sekä opintojakson tavoitteiden täytyminen. Suoritusta on täydennettävä, mikäli tavoitteita ei ole saavutettu tai opintojaksoon kuuluvat tehtävät on tehty puutteellisesti.

Ajoitus IV opetusperiodi

Edeltävät opinnot

KASP4 Opetus ja ohjaus / orientoiva harjoittelu sekä opetettavien aineiden monialaiset opinnot.

Käytännön toimintaohjeita:

Vastuuopettaja: Johanna Pitkänen

Harjoitteluun ilmoittautuminen ma 25.1. –su 21.2.2021

- ke 10.3. klo 12.15–13.45 aloitusseminaari Tampereen yliopiston normaalikoulun auditoriossa (Kuokkamaantie 16)
 - luokanlehtorit antavat opetusaiheet luokissa klo 14.15 alkaen
 - didaktikkojen ohjaus ja jaksosuunnitelman palautus noin viikkoa ennen opetuksen alkua
- ma 22.3.2021 ryhmänohjaus aiheesta ”Arviointi taito- ja taideaineissa” Normaalikoululla
- 31.3. klo 13.15–14.45 pakollinen luento ”Moniammatillinen yhteistyö”,
- 28.4.2021 klo 13.30–18.00 pedagogisten opintojen messut normaalikoululla
- opetuksen seuranta 12 t pääasiassa ennen oman opetuksen alkua
- 6.4.–21.5.2021 oma opetus (30t)
- raportointi pe 28.5.2021 mennessä osana matkakirjaa (Peda.net)

Opetus- ja työmuodot

Opiskelija osallistuu ohjauksiin, seuraa ja suunnittelee opetusta, opettaa ja arvioi omaa ja oppilaiden oppimista yhdessä opiskelijaparinsa kanssa. Luokanlehtoreiden lisäksi ohjauksesta vastaavat kunkin aineen didaktikot. Opetustuntien seuranta ja pitäminen suoritetaan Normaalikoulussa. Harjoittelun raportointi suoritetaan osana matkakirjatyöskentelyä.

Kevään harjoittelussa opiskelijat sijoittuvat samoihin luokkiin kuin syksyn harjoittelussa (KASAL01).

Kevään harjoittelussa opetetaan taide- ja taitoaineita (kuvataide, käsityö, musiikki ja liikunta) sekä ympäristöoppia. Kukin pari opettaa kahta taide- ja taitoainetta sekä ympäristöoppia yhteensä 30 tuntia.

Opetuksen suunnittelu

Harjoitteluaineista laaditaan jaksosuunnitelmat, joissa on

- kasvatus- ja oppimistavoitteet
- oppiaineiden jäsentely opetustilanteittain
- käytettävät opetus- ja oppimismenetelmät sekä opetusmateriaalit ja -välineet
- opetuksen eriyttäminen
- arviointi suhteutettuna tavoitteisiin.

Jaksosuunnitelma toimitetaan sekä didaktikoille että luokanlehtoreille siten, että se ehditään todeta toimivaksi ennen opetuksen alkua. Lisäksi harjoittelijaparit laativat jokaisesta opetustilanteesta tuntisuunnitelman, josta ilmenevät oppimiskokonaisuuden tavoitteet, opiskeltavat asiat, käytettävät menetelmät ja välineet, ajankäyttö, eriyttäminen sekä oppimisen monipuolinen arviointi eri oppiaineissa. Tuntisuunnitelmat lähetetään vain Normaalikoulun ohjaajille, ellei erikseen muuta sovita.

Opetuksen seuraaminen

Opetuksen seuraaminen painottuu ajallisesti siten, että oman opetuksen alkaessa opiskelija tuntee opetusryhmiensä oppilaat ja eri aineiden oppimisympäristöt ja niihin liittyvät toimintatavat. Samalla hän selvittää, mihin oppimisprosessiin hänen opetuksensa liittyy. Yläkoulussa seurataan kaksi oppituntia erillisen ohjeen mukaan. Opiskelija tekee muistiinpanoja seuraamistaan oppimistilanteista ja palauttaa matkakirjan yhteydessä koosteen havainnoistaan.

Ohjaus

Aloitusseminaarissa ja ensimmäisessä didaktiikan lehtoreiden ohjauksessa sovitaan tarkemmin ohjauskäytännöistä ja sisällöistä. Ohjaukset sisältävät sekä pari- että ryhmäkohtaisia tilaisuuksia harjoittelun eri vaiheissa. Luokanlehtoreiden ja muiden ohjaavien opettajien ohjauksesta sovitaan niin ikään ensimmäisessä tapaamisessa. Lisäksi kaikki ohjaajat järjestävät vastaanottoja, joissa opiskelijat saavat ohjausta mm. opetuksen suunnitteluun ja arviointiin sekä keskustelevat pidetyistä tunteista.

Ohjausteemat:

1. Opetussuunnitelma ja ainedidaktiikka
 - tutustuminen valtakunnalliseen ja koulukohtaiseen opetussuunnitelmaan
 - tavoitteet, sisällöt ja didaktiset käytännöt eri oppiaineissa
 - kevään harjoittelussa erityisesti taide- ja taitoaineet
2. Toiminnallisuus/työskentelytaidot
 - tavoitteellisuus, etukäteissuunnittelu
 - organisoinnin merkitys, sosiaalisen järjestyksen luominen ja ryhmänhallinta
 - vapaus ja vastuu
3. Taide- ja taitoaineiden oppimisympäristöjen erityispiirteet
 - työturvallisuus
4. Arviointi
 - oppimisen ja työskentelyn arviointi
 - taito- ja taideaineiden arviointi
 - arviointikeskustelut vanhempainvarteissa
 - arviointi eri oppiaineissa (KU, KS, LI, MU, YM)

Laajentava harjoittelu KASAL03

Tavoitteet

Opiskelija

- kykenee laajentamaan osaamistaan monipuolisesti opettajan ja koulujärjestelmän erilaisiin opetus- ja kasvatustehtäviin
- tiedostaa oman osaamisensa ja pystyy sen kautta osallistumaan kehittyvänä asiantuntijana opetusta- ja kasvatusta koskevaan vuoropuheluun
- ymmärtää ja osaa eritellä opettajan työhön liittyviä oikeuksia, vastuita ja velvollisuuksia sekä eettisiä valintoja
- osaa perustella toimintaansa suhteessa kasvatusta ja opetusta koskevaan teoreettiseen tietoon
- hahmottaa koulun toiminnan eettisen ja yhteiskunnallisen viitekehyksen.

Sisällöt

Opintojakson aikana perehdytään opettajan työn eri ulottuvuuksiin. Opintojakson aikana paneudutaan valittuun koulutyön osa-alueeseen sekä suunnitellaan ja toteutetaan siihen liittyvä tehtävä.

Aineenopettajan kelpoisuuteen tähtäävien opiskelijoiden on mahdollista sisällyttää harjoitteluun sivuaineena (vapaasti valittavat opinnot) opiskelemansa opetettavan aineen harjoittelua.

Toteutustavat

Luento-opetus 14 t

Seminaarit 7 t

Pienryhmäopetus 15 t

Harjoitukset 28 t–34 t

Itsenäinen työ 65 t–71 t

Yhteensä 135 t

Toteutustapojen lisätiedot

Opintojakso suoritetaan normaalikoulussa.

Luento-opetus: opetus- ja koulutushallinto 10 t, muut luennot 4 t

Seminaarit: oman harjoittelun teemaseminaari 4 t, ao- ja lo-opiskelijoiden yhteisseminaari 3 t,

Pienryhmäopetus: valinnaisosioon liittyvä ohjausta 12 t, opintopiirityöskentely 3 t

Harjoitukset: työskentely ja siihen liittyvä valmistelutyö koulussa opiskelijan suunnitelman mukaan

Itsenäinen työ: opetus- ja koulutushallinnon -luentosarjaan liittyvän itsenäisen työskentelyn osuus, seminaareihin ja opintopiiriin valmistautuminen, laajentava tutustuminen perusopetuksen oppimisympäristöihin, dokumentointi osana reflektointia.

Keväällä 2020 KASAL02-harjoittelu suoritettiin poikkeusoloissa. Taito- ja taideaineiden opetustunnit jäivät pitämättä ja tilalla oli kouluhallintoa (1 op). Kouluhallinnon jo suorittaneet tekevät KASAL03-harjoittelussa vastaavan työmäärän suunnittelemalla ja toteuttamalla taito- ja taideaineiden oppitunteja. Muilta osin KASAL03 toteutuu opetussuunnitelmassa kuvatulla tavalla.

Oppimisen ja osaamisen kehittymisen arviointia toteutetaan seminaarityöskentelyn ja ohjauksen yhteydessä, myös opiskelijoiden vertais- ja itsearviointin sekä mahdollisen tentin avulla (tentti opetus- ja kouluhallinnon osuudesta).

Arviointi

Hyväksytty/hylätty.

Arviointiperusteet

Hyväksytyn suorituksen edellytyksenä on opintojakson kaikkien osioiden täysimääräinen suorittaminen sekä opintojakson tavoitteiden täyttyminen. Arvioinnissa kiinnitetään erityistä huomiota siihen, että valinnaisosion tavoitteet on asianmukaisesti asetettu ja tavoitteet saavutettu. Suoritusta on täydennettävä, mikäli tavoitteita ei ole saavutettu tai opintojaksoon kuuluvat tehtävät on tehty puutteellisesti.

Ajoitus

III opetusperiodi

Edeltävät opinnot

Kasvatustieteiden perusopinnot (25 op), perusharjoittelu 1(5 op), perusharjoittelu 2 (5 op) ja perusopetuksessa opettavien aineiden ja aihekokonaisuuksien monialaiset opinnot (60 op) oltava suoritettuina.

Käytännön toimintaohjeita:

Vastuupettaja: Outi Erkkilä

Harjoitteluun ilmoittautuminen 19.10. –1.11.2020

- ma 16.11.2020 klo 12.15–13.45 aloitusseminaari (Normaalikulu/auditorio)
- ma 16.11.2020 klo 14.05 alkaen aiheiden anto luokissa
- harjoittelutehtävien suorittaminen 11.1.–26.2.2021

Pienryhmäohjaus valinnaisosion teeman mukaan:

- to 7.1.2021 klo 14.15–15.45 (Normaalikoulu)

Seminaari harjoittelun valinnaisosion teeman mukaan:

- ke 10.3.2021 klo 14.15–15.45 (Normaalikoulu)

Yhteiset luennot /opintopiiri / seminaarit aineopettajaopiskelijat ja luokanopettajaopiskelijat:

- to 14.1.2021 klo 15.00–16.30 Oppilas- ja opiskelijahuolto (ja kriisityö), pakollinen luento (Normaalikoulun auditorio)
- to 28.1.2021 klo 15.00–16.30 Opettaja asiantuntijana, pakollinen luento (EDU; paikka ilmoitetaan myöhemmin)
- to 4.2.2021 klo 14.15–16.30 opintopiiri
- to 11.2.2021 klo 14.15–16.30 Kodin ja koulun kasvatusvastuu, seminaari (paikat ilmoitetaan myöhemmin)

Kouluhallinnon luennot (paikat ilmoitetaan myöhemmin):

- ti 12.1.2021 klo 15.00–16.30 Opetus- ja koulutushallinto
- ti 19.1.2021 klo 15.00–16.30 Opetus- ja koulutushallinto
- ti 26.1.2021 klo 15.00–16.30 Opetus- ja koulutushallinto
- ti 2.2.2021 klo 15.00–16.30 Opetus- ja koulutushallinto
- ti 9.2.2021 klo 15.00–16.30 Opetus- ja koulutushallinto

Sähköinen kouluhallinnon tentti 15.2.–5.3.2021

- raportin palautus pe 5.3.2021 mennessä

Ilmoittautumisen yhteydessä opiskelija merkitsee useita toiveitaan harjoittelun teemoista (valinnainen osio) ja perustelee valintakriteerinsä e-lomakkeella. Opiskelija suorittaa harjoittelun aikana opetusjakson ja/tai kokeilu- tai kehittämistehtävän yhdestä valitsemastaan teemasta. Lähtökohtana teemojen valinnoille on oman asiantuntijuuden kehittyminen.

Valittavana olevat teemat:

1. Alkuopetus
2. Tietyn oppiaineen hallinnan syventäminen
3. TVT opetuksessa
4. Oppimisen tuen toteuttaminen
5. Opetuskokeilu tai tutkimusjakso oman kiinnostuksen mukaan
6. Koulun johtaminen
7. Koulun ulkopuoliset oppimisympäristöt

Harjoitus- ja työmuodot:

Opiskelija osallistuu ohjauksiin, seminaareihin ja luentoihin. Harjoitukset koostuvat valinnaisen osion opetustunneista ja/tai koulutyöhön liittyvistä kokeilu- ja kehittämistehtävistä sekä niihin liittyvästä suunnittelusta. Harjoituksiin varatusta kokonaistuntimäärästä (28-34 t) vähintään 14 t on varsinaista opetustyötä tai muuta vastaavaa työskentelyä, jolloin suunnitteluun jää 14-20 tuntia. Koulutyön seuranta sekä opetus- ja muut harjoituksiin liittyvät tehtävät toteutetaan Normaalikoululla. Ennen valinnaisosion alkua oma suunnitelma esitellään ryhmäohjauksessa. Harjoittelun aikana osallistutaan aineenopettajaksi opiskelevien kanssa yhteiseen opintopiirityöskentelyyn, johon valmistaudutaan lukemalla erikseen ilmoitettavat artikkelit ja materiaalit. Harjoittelun raportointi suoritetaan harjoittelun alussa saatavien ohjeiden mukaan. Harjoittelun päättyessä työskentelykokemuksia ja sille asetettujen tavoitteiden saavuttamista esitellään teemaseminaarissa.

Suunnittelu

Harjoittelukokonaisuudesta laaditaan suunnitelma, jossa on

- kasvat- ja opetustavoitteet ja/tai muut kokeilu- tai kehittämistyön tavoitteet
- oman asiantuntijuuden kehittymisen tavoitteet
- teoreettinen viitekehys suhteessa jakson tavoitteisiin
- perusopetuksen opetussuunnitelman tavoitteet suhteessa jakson tavoitteisiin
- käytettävät opetus- ja oppimismenetelmät ja/tai materiaalit
- oppiaineen jäsentely oppimistilanteittain ja aikataulusuunnitelma (jos harjoitukset sisältävät opetusta) ja/tai muun työskentelyn aikataulusuunnitelma
- jakson arviointi suhteessa tavoitteisiin

Opetuksen tai toiminnan seuraaminen

Opetuksen tai muun toiminnan seuraaminen painottuu ajallisesti siten, että oman opetuksen tai harjoituksen alkaessa opiskelija tuntee opetusryhmän oppilaat. Samalla hän selvittää, mihin oppimisprosessiin tai hallinnolliseen prosessiin hänen tehtävänsä/opetuksensa liittyy. Opiskelija tekee muistiinpanoja seuraamistaan tilanteista ja palauttaa raportin yhteydessä koosteen havainnoistaan.

Ohjaus

Aloitustunnilla ja ensimmäisessä ohjauksessa sovitaan tarkemmin ohjauksen käytännöistä, sisällöistä sekä toimintatavoista harjoittelun aikana. Ohjaukset sisältävät sekä yksilö- että ryhmäkohtaisia tilaisuuksia harjoittelun eri vaiheissa. Luokanlehtoreiden ja muiden ohjaavien opettajien ohjauksesta sovitaan niin ikään ensimmäisessä tapaamisessa. Ryhmäohjaukset toteutetaan samaa teemaa opettavien/harjoituksia tekevien kanssa. Lisäksi opiskelijat saavat ohjausta mm. opetuksen suunnitteluun ja arviointiin sekä opiskelijan pitämiin harjoituksiin liittyen. Tapaamisissa on mahdollisuus saada vertaispalautetta ja –tukea muilta opiskelijoilta.

Tutkiva harjoittelu, KASSL01 5 op

Tavoitteet

Opiskelija

- kykenee hankkimaan uutta tietoa tutkimusperustaisesti ja toimimaan siten, että teoreettinen ja käytännöllinen ymmärrys syvenee sekä kykenee kehittämään itseään, opetustaan ja koulua
- osaa tutkimuksellisella otteella suunnitella ja toteuttaa opetuskokeilun tai kehittämishankkeen, raportoida saadut tulokset sekä arvioida johtopäätösten pätevyyttä
- arvioi omaa ajatteluaan ja toimintaansa sekä ymmärtää oman subjektiivisuutensa ajattelijana ja toimijana
- kykenee suunnittelemaan, toteuttamaan ja arvioimaan eheyttävän monialaisen oppimiskokonaisuuden
- osaa analysoida ja soveltaa arviointijärjestelmiä ja -menetelmiä
- kykenee tukemaan oppilaiden osallisuutta oppimisjaksolla tilanteiden ja oppilaiden erityistarpeiden vaatimalla tavalla
- hallitsee työssään tarvittavat vuorovaikutustaidot ja saa kuvan yhteistyötahojen moninaisuudesta

Sisällöt

Sisältöalueina ovat monialaiset oppimiskokonaisuudet, opetuksen eheyttäminen, laatu ja arviointi sekä koulutyön tutkimusperustainen ja refleктоiva kehittäminen.

Toteutustavat

Luento-opetus: 6 t

Seminaari: 2 t

Pienryhmäopetusta: 14 t

Harjoitukset: 38 t

Itsenäinen työskentely: 75 t

Yhteensä 135 t

Toteutustapojen lisätiedot

Opintojakso suoritetaan normaalikoulussa.

Luento-opetus: opintojakson teemojen luennot

Pienryhmäopetus: yksittäis- ja ryhmänohjausta

Seminaari: tiedeiltpäivä

Harjoitukset: harjoitustunteja yksin tai tiimissä 30 t, opetuksen seuranta 8 t

Itsenäinen työskentely: kirjallisuuteen ja muuhun teoria-ainekseen tutustumista 10 t, opetuksen suunnittelua ja valmistelua 48 t, opetuksen arviointi ja raportointi sekä opetuskokeilun tulosten esittely 13 t.

Oppimisen ja osaamisen kehittymisen arviointia toteutetaan harjoitustuntien, ohjauksen ja seminaarityöskentelyn yhteydessä, myös vertais- ja itsearvioinnin avulla.

Arviointi

Hyväksytty/hylätty.

Arviointiperusteet

Arvioinnissa painottuvat monialaisen opintokokonaisuuden suunnittelu, toteutus, arviointi ja raportointi. Hyväksytyn suorituksen edellytyksenä on läsnäolo vaaditussa määrässä seminaari- ja pienryhmäopetusta, harjoitusten täysimääräinen suorittaminen, raportin laadinta ohjeiden mukaan sekä opintojakson tavoitteiden täyttyminen. Suoritusta on täydennettävä, mikäli tavoitteita ei ole saavutettu tai opintojaksoon kuuluvat tehtävät on tehty puutteellisesti.

Ajoitus

I opetusperiodi

Edeltävät opinnot

Kasvatustieteiden perusopinnot (25 op), perusharjoittelu A (5 op), perusharjoittelu B (5 op) ja perusopetuksessa opetettavien aineiden ja aihekokonaisuuksien monialaiset opinnot (60 op) oltava suoritettuina.

Käytännön toimintaohjeita:

Vastuuopettaja: Paavo Jyrkiäinen

Harjoitteluun ilmoittautuminen

Ohje Intra/Sisu: Ilmoittautuminen ensimmäisen periodin opintojaksoille on auki 5.8.–19.8. 2020 ja ilmoittautuakseen tulee olla läsnä oleva.

- ma 24.8.2020 klo 11.00-14.00 pakollinen aloitusluento ja tutkimusperustaisuus –luento (Normaalikoulu/auditorio) Paavo Jyrkiäinen ja Laura Rantavuori
- ma 24.8.2020 aiheiden anto luokissa klo 14.05 alkaen
- ma 31.8.2020 klo 14.15-15.45 pakollinen arviointiluento (Normaalikoulu/auditorio) Hanna Lehtikainen ja Johanna Pitkänen
- ke 21.10.2020 klo 14.15-15.30 tiedeiltapäivä (Normaalikoulu/luokat)
- harjoittelun raportointi suoritetaan matkakirjatyöskentelynä (Peda.net). Palautus 21.10.2020 mennessä.

Harjoittelussa on kaksi opetusvuoroa, joihin opiskelijat otetaan ilmoittautumisjärjestyksessä.

I vuoro on 24.8.-18.9.2020 ja II vuoro 14.9.-9.10.2020. Vuoron ensimmäinen viikko on opetuksen seurantaviikko.

Opetus ja työmuodot

Opiskelija seuraa ja suunnittelee opetusta, opettaa, arvioi omaa ja oppilaiden oppimista sekä osallistuu ohjauksiin ja muihin harjoitteluun liittyviin tilaisuuksiin. Ohjauksesta vastaavat luokanlehtorit.

Opetustuntien seuranta ja pitäminen tapahtuvat Normaalikoulussa.

Yksin tai tiimissä pidettäviä harjoitustunteja on yhteensä 30.

Harjoittelujakson päätteeksi pidettävässä tiedeiltapäivässä opiskelijat esittelevät ryhmissä harjoittelujakson teoreettiset lähtökohdat ja toteutuksen sisällön sähköisenä posterina. Kuvien ja kaavioiden käyttö elävöittää esitystä. Posterissa ilmenee:

- jakson keskeiset tavoitteet
- teoriakytkennät
- sisältö ja toteutus
- johtopäätökset, kehittämisideat
- käytetyt lähteet

Opetuksen seuraaminen

Opetuksen seuraaminen painottuu ajallisesti siten, että oman opetuksen alkaessa opiskelija tuntee luokan oppilaat ja heidän erityistarpeensa. Samalla hän selvittää, mihin oppimisprosessiin hänen opetuksensa liittyy. Opiskelija reflektoi toimintaansa raportoinnin yhteydessä.

Opetuksen suunnittelu

Opetuskokonaisuuksista laaditaan jaksosuunnitelmat, joissa on

- kasvatus- ja oppimistavoitteet
- oppiaineiden jäsentely opetustilanteittain
- käytettävät opetus- ja oppimismenetelmät sekä opetusmateriaalit ja -välineet
- opetuksen eriyttäminen
- arviointi suhteutettuna tavoitteisiin.

Jaksosuunnitelma toimitetaan luokanlehtoreille. Päivittäisistä opetustilanteista laaditaan suunnitelma, josta ilmenevät oppimiskokonaisuuden tavoitteet, opiskeltavat asiat, käytettävät menetelmät ja välineet, ajankäyttö, eriyttäminen sekä oppimisen monipuolinen arviointi eri oppiaineissa. Suunnitelmat lähetetään normaalikoulun ohjaajille.

Ohjaus

Aloitusseminaarissa ja luokanlehtoreiden ensimmäisissä ohjauksissa sovitaan tarkemmin ohjauskäytännöistä ja sisällöistä. Ohjaukset sisältävät sekä yksilö- pari- että ryhmäkohtaisia tilaisuuksia harjoittelun eri vaiheissa. Opiskelijat saavat ohjausta harjoittelun tavoitteiden suunnassa.